

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
nová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKA NAPILAP.
Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 33. szám.

Szerda, február 11.

A katonai vita.

Nagybecskerek, február 11.

Ha közjogi ellenzékünknek a katonai javaslatokkal szemben követett ellenállás nem öncél — és nem hiszszük, hogy az legyen, — ha valóban főleg Magyarország biztosságára és a nemzeti gondolat fejlesztésére gondol, akkor Fejérváry báró honvédelmi miniszter multkori beszédét igen szívesen kellett volna fogadnia s akkor neki magának hozzá kellene járulnia, hogy a katonai javaslatok letárgyalása lehetőleg gyorsítottassék. A honvédelmi miniszter tudvalevőleg kijelentette, hogy a kormány a póttartalék behívásáról lemond, hogy tehát már biztosított jogok sértéséről többé szó nem lehet. Kijelentette továbbá, hogy a nemzeti cimér és zászló kérdésének elintézésével komolyan foglalkoznak és a katonai büntető perrendtartás reformja annyira haladt, hogy a megfelelő tervezetet, mely most az igazságügyi miniszteriumoknál van, még a nyár folyamán a nyilvánosság elé lehet terjeszteni. Mindezek a közjogi ellenzék kívánatai voltak, ezek szintén okai voltak annak, hogy oly erélyes ellenállást szervezett a katonai javaslatok ellen Mert, hogy az önálló magyar hadsereg felállítására vonatkozó közjogi kívánságai már most számba véssenek, erre bizonynyal maga sem gondolt komolyan. Az ellenzéknek a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat felett való határozathozatal ellen jelentős nehézségeket emelni, nincs kellőképpen indokolva. Annál kevésbbé, mikor ez ígéretek betartása mellett maga Fejérváry báró foglalt állást, annak hangsúlyozásával, hogy ezt először teszi, ami bizonynyal nem tűr többé kételyt arra nézve, hogy ez ígéretek fokozatosan teljesedésbe mennek.

De ennek valóban meg is kell történni. A póttartalék behívásáról való le-

mondás már meg is történt. De a katonai büntető perrendtartásnak is meg kell valahára pillantania a napvilágot. Harminchat esztendő elég idő az előkészítésre. Miután ugy a francia, mint a német hadsereg-szervezetben és a bajor katonai büntető perrendtartásban megvannak a megfelelő minták, valóban lehetetlen okot találni, mely a további halogatást igazolhatná. Hasonlóképpen vagyunk ö Felsege ama kéziratával, mely már az 1868. év augusztus havában kelt és a magyar tisztek beosztására vonatkozik. Arra való a rendelet, hogy betartassék; királyunk aláírását hordja magán és amily őszintén adatott, lelkiismeretesen teljesíteni is kell azt. A tárgyalás alatt levő védtörvények, ha még oly sürgős is elintézésük, mégis csak provizóriumot képeznek, előkészítő állapotot a védtörvénynek a jövő évben kezdendő újjászervezése számára. A legjobb mód a védtörvény iránt az ország minden részében, a Ház valamennyi pártja közt a megfelelő jóakaró hangulat keltésére a fokozatosan előrehaladó, de határozott teljesítése mindazoknak a kívánságoknak, melyeket a pártok a hadügyi kormányzat iránt emelnek és amelyek a hadsereg egységes jellemének megóvása mellett a jogos nemzeti érzést is számba veszik.

Ennek teljesítéseért kezkeskedik a honvédelmi miniszter szava is és ezért szabad remélnünk, hogy az ellenzék jobb belátáshoz tér nemsokára.

A bíróságok és az idegen nyelv. A közigazgatási bíróságnak közjogi szempontból is fontos az a tegnap hozott határozata, melylyel egy román nyelven beadott panaszt visszautasított, kimondván, hogy az 1868. évi XLIV. t.-c. 13. §-a értelmében a bíróságok hivatalos nyelve kizárólagosan magyar, tehát a közigazgatási bíróság más nyelven szerkesztett panaszt érdemleges tárgyalás alá nem vehet.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 10 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A városi építési bizottság ülése. A városi építési bizottság ma délután három órakor a városházán ülést tartott. Az ülés tárgyát az ovdák átvétele, a főgimnáziumi rajzterem átalakítása és a vágóhídon végzett cserepes munkák átvételi ügye képezte. Az ülésről holnapi lapunkban számolunk be részletesen.

Uj gazdasági tudósító. A földmivelési miniszter Löffler Béla sárafalvai lakost Torontárvármegye perjamosi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A nagybecskereki ifjusági egyesület dalestélye. A nagybecskereki ifjusági egyesület ma délelőtt 10 órakor küldöttségileg tiszteltet dr. Perisics Zoltán polgármesternél és dr. Pacséri Károly tanfelügyelőnél. A küldöttség tagjai voltak: Opolczér Jenő, Urzó István, Csada Frigyes, Homa Viktor és Benó Ottó, szónoka pedig Bányai Jakab igazgató volt, aki ugy a polgármestert, mint Torontárvármegye tanfelügyelőjét az egyesület nevében meghívta az e hó 14-én rendezendő dalestélyre. A küldöttséget mindkét helyen szívesen fogadták s dr. Perisics Zoltán polgármester, ugyszintén dr. Pacséri Károly tanfelügyelő megígérte, hogy a dalestélyen meg fog jelenni.

Torontárvármegye virilistái. Most készült el Torontárvármegye törvényhatósági bizottsága virilis és választott tagjainak 1903. évre szóló névjegyzéke. Erdekesnek tartjuk a jegyzékből kiemelni a legtöbb adót fizető viriliseket. A virilisek élén Csekonicz Endre gróf áll 213.021 kor. 14 fillér adóval. A többi nagy adót fizető virilisek névsora és adója a következő: Duschmitz Miksa 93.243 kor., Harnocourt Felix gróf 90.513 kor., Karátsonyi Jenő gróf 61.209 kor., Pejacsevich László gróf 45.994 kor., Róbert pármái herceg 49.019 korona, dr. Batthyány László gróf 34.269 kor., Zichy Agost gróf 30.131 kor., Pavlovics György zágrábi érsek 24.491 kor., Csávossy Ignác 23.508 kor., Wimpfen Simon gróf

A „TORONTÁL“ tárcája.

A saint-cloudi büntett.

A saint-cloudi vásáron történt.

— Kérrem! — bógé a hercules, egy rengeteg hustómeg, a ki ingadozva járt-kelt a bódé előtt, a saját erejének sulya alatt — a mi most következik, azt különösen ajánljuk a magas uraságok figyelmébe. Remek egy mutatóvány lesz, az izmok eddig soha nem látott gyakorlata, a mit a fiatal és keces Irma fog végezni Csak tizenegy esztendő még, a Pampasok infansnője, a kinek magától Viktória angol királynőtől és indiai császárnőtől van több rendbeli elismerése.

S a levegőbe dobta a kis leányt, mikor pedig lefelé karikázott, elkapta a lábainál fogva.

Mellettem egy körülbelül hatvan esztendő öreg ur nagy figyelemmel nézte egy katona vállán keresztül.

A kötéláncos letette a gyermeket a földre s felé nyújtotta szörös arcát.

— Hamar pusztit a papának!

A kis leány odapiruettezett s a herculest pofon ütötte.

A tömeg rengeteg hahotába tört ki. De nem sokáig, mert a hercules egész hosszában elvágódott, a karjait széttárva s a bódé közepén egy halovány öreg ur jelent meg, rémült arccal, tágra nyílt szemekkel, egy szuronyt tartva a kezében, melyről néhány vércsepp csepegett. A szomszédom volt.

Az történt ugyanis, hogy hihetetlen gyorsasággal kirántotta a melléte báméskodó katona szuronyát, odaugrott a herculeshez s gyomron szurta. A szerencsétlen hörögve haldoklott. Vagy huszan rárohantak a gyilkosra, aki nyugodtan

engedte lefegyverezni magát. Rendőrök jöttek s elvezették az őrtanyára, mert a közönség különben széttépte volna. Ez az eset másnap roppant zajt ütött s minden lap erről beszélt. A vádlott gazdag, korrekt gentleman volt, Saint-Michel gróf. A vizsgálóbíró előtt makacsul vonakodott tettének indokát elárulni s szomoruan, komoran mondá, hogy majd mindent elmond a tárgyaláson.

A tárgyalás napján az esküdtszék terme tele volt türelmetlenséggel. A hosszadalmas tanúkihallgatások után Saint-Michel gróf körülbelül a következőket hozta fel a maga védelmére:

— Volt egy leánykám, egyetlen boldogságom ezen a világon. Születése óta özvegy vagyok, mert világrajövele életébe került az anyjának. Ezt a gyermeket komédiások rabolták el, ezelőtt tizennyolc esztendővel s hosszas kutatásaim dacára sem akadhattam a nyomára. De azért nem adtam fel minden reményt. Majd az egész vagyonom ráment eltűnt boldogságomnak a kutatására. Multak az évek, oly hihetetlen gyorsasággal, hogy arról önknek fogalmuk sem lehet, mert minden perc jobban eltávolított célotól s mind rettenesebbnek látszott az az ür, mely köztem és leányom közt tátongott. Egy napon végre gyászt öltöttem a gyermekért s eltemettem a lelkemben. E perctől kezdve oly halottnak tartottam, mintha magam temettem volna el. Volt bátorságom lassankint megnyugodni ebben az áldozatban s kértem az Istent, hogy valahogy utamba ne hozza többé azt, a kiről örökre le kellett mondanom.

Vége volt. Nem volt többé leányom, nem volt senkim, másodsor is özvegy lettem.

Ekkor, uraim, különös betegség rohant meg, elfogta egész valómat s lassu, észrevehetetlen fokozással arra a bűnre kényszerített, mely miatt

most a vádlottak padjára kerültem. Sohasem hittem, hogy valaha ennyire jutok. Azt mondtam: betegség, pedig inkább rögeszme. Attól a perctől kezdve, hogy lemondtam minden reményről, hogy leányomat valaha feltaláljam, attól a perctől kezdve, hogy elhatároztam, miszerint soha többé nem foglalkozom vele, mert hiszen ugyis meghalt, attól a perctől kezdve valami titokzatos erő kényszerített arra, hogy minden olyan helyet főikeressek, ahol esetleg feltalálni remélhettem. Csavargó, kőzsa életet éltem, mint azok a komédiások, akik kincsemet elrabolták tőlem.

Bekalandoztam Franciaországot széltében-hosszában; nem volt vásár, nem volt népmulatság, hogy ott ne lettem volna. Voltam Normandiában, Bretagneban, Auvergneban, délen, északon. Rountól Baucaireig, Bayonnetól Lilleig, — mindenütt.

S tudják-e miért? Hogy minden gyermeket lássak, akiket a komédiások mutogatnak. Mindegy volt nekem, akár fiu, akár leány, vagyódtam mindegyik után. Jól ismert minden komédiás, minden panorámás, mert végtelen gyöngédséggel viseltetem a gyermekek iránt, tapsoltam nekik, ezüstpénzeket, cukrot dobáltam feléjük.

Eszembe juttatták a másikat . . . az enyimet. Elgondolkoztam, hogy enyim talán éppen így komédiázott.

Azonban e gyöngéd, édes érzelmek mellett egy másik is kisarjadzott lelkemben, a rettenetes féltékenység. Mikor a szegény komédiásasszonyokat láttam, amint bódéjuk küszöbén a gyermekeiket szoptalták, szerettem volna őket összetörni.

Mikor azt hallottam, hogy a gyermekek azt gügyögik: papa . . . mama . . . az irigység elborította a szememet. Hiába igyekeztem hidegen mérlegelni a dolgot, hiába igyekeztem mentegetni az ismeretlen gonosztevéket, kik talán azért rabol-

22.288 kor., Nákó Sándor gróf 21.056 kor., Karácsonyi Aladár gróf 20.129 kor., Nákó Kálmán gróf 17.362 kor., József főherceg 17.007 kor., Gerliczy Ferenc báró 15.849 kor., Karácsonyi Kamilló gróf 15.414 kor., Szapary Pál gróf 14.812 kor., Csávossy Gyula 14.500 kor., Dúngyverszky Lázár 14.382 kor., Draxler Lipót 12.186 kor., Karácsonyi Andor gróf 11.907 kor., Lederer Arthur 11.350 kor., Lederer Károly 11.350 kor., Nikolics Feodor báró 10.759 kor., Zichy Andor gróf 10.450 kor., Szentiványi Zoltán 9789 kor., Baich Iván báró 9510 kor., Liphay Frigyes báró 9076 kor., Prieszter Guidó 8713 kor., Szapary László gróf 8366 kor., okányi Schwarz Lajos 7732 korona, Kohner Henrik 7486 kor., id. Dániel Pál 6784 kor., Duka Géza báró 6726 kor., dr. Balás Iván 6307 kor., Schmeichler Károly 5927 kor., Urbán Iván 5901 kor., Schwarz Lajos 5873 kor., Kovács József 5873 kor., Tallián Béla 5646 kor., Jenovay Imre 5597 kor., Maldeghem Arthur gróf 5593 kor., Schulpe Vilmos 5429 kor., dr. Vinczevidy Ernő 5375 kor., Daniel Ferenc 5261 kor., Csillag Sándor 5178 kor. Ezekon kívül van 228 olyan villista, akik 1000—5000 korona adót fizetnek.

— **A Maros-hajózás.** A Maros hajózhatóvá tétele érdekében indított nagyszabású mozgalom kifolyásaként nagy küldöttség tisztelt Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél, hogy az ügyre vonatkozó memorandumát átadja. A küldöttségben, melyet Návay Lajos dr., Csanádmegye alispánja, a mozgalom megindítója vezetett, Torontálból résztvevők: Rónay Jenő és Rónay Ernő nagybirtokosok Kiszomborból, Vinczevidy Ernő alispánhelyettes és Hadfy Károly nagyszentmiklósi főszolgabíró. Darányi Ignác miniszter szívesen fogadta a küldöttséget s átvette a Maros hajózhatóvá tételére vonatkozó adatokkal felszerelt emlékiratot. Jelezte, hogy az Arad és Szeged közötti vonalnak hajózhatóvá tételére vonatkozó tervek már munkában vannak. A Makó és Szeged közötti rész nemskora elkészül az arad—makói részt pedig 1907. évig okvetlen befejezik. Az Aradtól Erdély felé terjedő vonal technikai nehézségek miatt hajózhatóvá nem tehető. Megígérte, hogy figyelme a partmunkálatokra is kiterjed, mert tudomása van arról, hogy a szegényebb gazdák földjeit a Maros gyakori áradása veszélyvel fenyegeti. A küldöttség a miniszter választát zajos eljénzessel fogadta.

— **Az aradáci-utcai vasuti tolatások megszüntetése.** Ismeretes, hogy Nagybecskerek város polgármestere tavaly panaszt emelt az államvasutak igazgatóságánál, hogy a keskenyvágányú vasut az aradáci-utcaban éjszakánként tolatásokat végez, ami az ott lakók éjjeli nyugalma tönkre teszi. Az államvasutak igazgatósága most a polgármesteri hivatalnak mult évben tett panaszos előterjesztésére értesíti a várost, hogy a keskenyvágányú vonat tolatását az Aradáci-utcaból elterelte, még pedig olyképp, hogy a bégaparti pályaudvart teljesen bekerítette s a tolatásokat ezental a pályaudvaron belül fogják eszközölni.

— **A Meteor az időről.** A szegedi Meteor a mostani hét időjárásáról a következőket jelenti: A hét időjárása a gyenge hatású csomópontnak megfelelőleg semmi nagyobb meglepetést nem hozott. Olaszországból azonban hideget, hóvihart

ták el gyermekemet, mert nekik nem volt . . . istenem, mikor én is képes lettem volna ily bűnre.

Ez a féltékenység borzalmasan nőtt bennem s azon a napon, mikor elkövettem azt a bűnt, a miért most itt ülök, szinte paroxizmussá fokozódott. Saint-Clouban gépiesen mentem az ember felé, a kinek a parancsára egy kilenc-tíz éves leányka végzett produkciókat. Nagyon kedves kis leány volt; elgondoltam, hogy mikor az én kicsikém olyan idős volt, neki is oly szeme, haja és termete lehetett. Illuzióm oly intenzív volt, miszerint azt gondoltam, hogy csakugyan ő az.

Megrendültem, leirhatatlan izgatottság vett rajtam erőt s épp akkor rohantam felé kitárt karokkal, mikor az ember azt parancsolta neki, hogy csókolja meg. A kicsike megszólalt s valami trágárságot ejtett ki a száján. Az volt a vízióm, hogy az én leányom lelkét is tönkretették azok a nyomorultak. A vér fejembe szállt. Egy katona ácsorgott mellettem . . . kezemet ellenállhatatlan erő vonta a szuronyra felé . . . s én csak másnap tudtam meg, hogy megöltem.

Ez az én bűnöm. Megöltem egy ártatlant, a kit nem is ismertem s a ki nekem nem vétett semmit. S miért? Mert az alatt az öt perc alatt ő volt a leányom elrablója. Nem tudom, hogy önök közül valaki kárhoztat-e érte, de el vagyok készülve mindenre. De irtalmasságukba ajánlom magamat azoknak, a kiknek gyermekük van.

A zsüri, mely ez alkalommal nagyon szerencsésen volt összeállítva, öt pernyi tanácskozás után felmentette a bűnöst.

Azóta Saint-Michel gróf bezárkózik a lakásába s nem mer kimenni.

Mert attól fél, hogy ujrakezdi.

Henri Lavedan.

jelez a táviró, az Adrián bóra is dühöngött, sőt a Vezuv is erősebb kitérésrel állott elő. Feltűnő sok és nagyszámú tüzesetek képezték a szerencsétlenségeket ez alkalommal mindenfelé. A 6-iki csomópont hatása erős borulatot hozott ugyan, de az általam csak föltételesem mondott hideg késik, amely a 10-iki csomópontkor fog ismét minket meglátogatni, hogy egy 11—12 napos teliesebb időt hozzon újra számunkra. Mily erős hatása lesz e hidegebb jellegű időszak? Egész határozottsággal nem állapítható meg most meg, mivel a nap a legutóbbi két napon át nem volt obszerválható; erős, ködszerű felhőzet burkolta be, pedig a napon végbemenő jelenségek döntőleg hatnak a hideg időjárás erősségére nézve. Átlagos értéke az elmúlt havi, harmadiknak nevezett tél jellegének felel meg s ha a naptól nem jön enyhébb keresztelő hatás, vagyis ha foltok a napon nincsenek, negyedik telünk hasonló lesz az elmúlt harmadikhoz, mely a 20-iki csomópont hatásáig tart és 21—22-én ér véget. A még e havi változási csomópontok: 10., 13., 20., 25., 28-ra esnek.

— **300 gyermek kitérítése.** Érdekes mozgalom indult meg tavaly Budapesten, hogy az iskolás gyermekeket szabad óráikban a virágneveléssel foglalkoztassák. Ezen nagy jelentőségű eszme lelkes előharcosa Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő, ki már 1901-ben több ezer növényt osztott ki továbbnevelésre gyermekek közt, most pedig díszes éremmel díjazta mindazokat, kik a legjobban neveit és ápolat virágokat mutatták be. Mint értesülünk, e héten ismét 5000 cserép jácintot osztott ki közöttük Mauthner Ödön, kinek a kertészlet terén már annyi áldásos és szép közhasznú intézmény létrejöttél köszönhetjük. Mauthner nemcsak az ő ismert áldozatkésztségével, hanem magvainak kitűnő minősége révén is rászolgált az általános elismerésre és büszkén vallhatjuk, hogy Európa három elsőrangú és legnagyobb magkereskedőinek egyike Mauthner Ödön. T. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk legújabbán megjelent igen gazdag tartalmú képes magtárjegyüket, melyet szívesen ingyen küld az érdeklődőknek.

— **Az Armentani-hangverseny.** Armentani Antonio, a nápolyi opera baritonistájának és Salvo Roberto kiváló zongoraművésznének holnap a városi színházban rendezendő hangversenye iránt általános az érdeklődés, úgy hogy a városi színház előreláthatólag tele lesz. Jegyek kaphatók Mangold Lipótnál a következő áron: Alsó és középső páholy 10 kor., felső páholy 6 korona, első rendű zártszék 2 kor., II. rendű 1 kor. 60 fillér. Diákjegy 60 fillér.

— **A Székelyföld megismertetése.** Bizony elzárt világ a Székelyföld. Alig téved arra néha egy-egy társaság, sziveszerinti érdeklődéssel. Annyi ember is rég járt ott egyszerre, mint a mult nyáron a tasnádi székely kongresszus alkalmából, mikor a székelység országára szóló bajait firtatta politikuskok, közzgazdák, kulturapostoloknak nagy gyülekezete. Am mindannyian felhevültek az ügy mellett; szívüket a hazafiság szent lelkesedése dobogtatta. S amint közbeeső időben csak egy futva áttekintettek a Székelyföld regényes vidékein, elragadtatással szóltak az eddig nem is látott szépségekről, kincsekről. S mégis eddig idegenektől látatlan árva a székelyföld kincseit rejtő minden hegye völgye. Némelyik fűrdőz, üdülő, átutazó ugyan talán szájára vette ismerősei előtt, de mindez semmi ahhoz a várakozáshoz képest, mit az idegenforgalommal szemben fiai táplálnak, ahhoz a vizontszolgáltatáshoz képest, mit a külföldön gondatlanul elszórt pénz csekély részéért itt nyújthatunk a vendégeknek. Kimondták tehát azok, akik eddig törődtek a Székelység buja-bajával, hogy a székelyföldi idegenforgalmat emelni kell. Ez az országzász méltán tarthat igényt a látogatásra érdekes fekvésénél fogva, szépségének népe küzdelmének miatta. Ezeket az előnyöket ismerteti meg s teszi kiváncsiak előtt érdeklődés tárgyává most a Székely egyesület és Székelytársaságok marosvásárhelyi irodája, midőn az összes hazai felsőbb tanintézetek igazgatóságát és tanulóifjúságát a Székelyföld látogatására felhívja. 1-ször a magyar fajok érintkezésének állandósítása. 2-szor a székely nép létkérdésének megismerése és megoldása céljából, ami elsőrendű nemzeti érdek. Nemesak magyarázat kell ehhez. Elég, ha kinek-kinek magyar szive van. A székely egyesület és székely társaságok marosvásárhelyi irodája két uti tervet közöl felhívása mellett. Az első Marosvásárhely, Szováta (fűrdő), Parajd (sóbánya), Korond (fűrdő), Székelyudvarhely, Homorod (fűrdőbarlang), Csikszereida (fűrdő), Tusnád (fűrdő), Málnás (fűrdő, szénsavgyár), Sepsiszentgyörgy (fűrdő, szövőgyár), Előpatak (fűrdő), Brassó város érintésével 10 napig tart és 50 koronába kerül. A második Marosvásárhely, Szászrégen, Ó-Toplica (fűrdő), Borszék (fűrdő), Gyergyótölgyes (határállomás), Gyergyóditró, Gyergyószentmiklós, Vasláb (Marosfeje), Csikszereida (fűrdő), Tusnád (fűrdő), Sepsiszentgyörgy (fűrdő, szövőgyár), Előpatak (fűrdő) és Brassó város érintésével szintén 10 napra tervezetett 52 kor. költséggel. A kirándulás tanulságos volta és biztonsága

mellett szól az iroda azon ígérete, hogy a szövetkezetben levő Székelytársaságok által a kirándulók fogadását, ellátását és kalauzolását biztosítja. Szóval velük lesz kezdetől végig mindenütt és vezet, magyaráz lépten nyomon.

— **Jux-estély.** A nagybecskereki könyvnyomdászok 1903. február hó 21-én az Ellmer-féle vendéglő termeiben jótékony célú jux-estélyt rendeznek. Az estély táncsal kezdődik és az egyes humoros jelenetek a táncszünetek alatt adátanak elő. Belépő díj 1 korona. Előre váltva 80 fillér. Jegyek előre válthatók: Mersdorf Péter kereskedésében. Műsor a pénztárnál lesz kapható. Kezdeté fél 9 órakor.

— **Mojsze Milán és Konstantinovicz Váza** vezetése alatt álló jóhírnévű cigányzenekar február 12-én, a Kaszinó éttermében hangversenyt rendez, melynek műsorát lapunk más helyén hozzuk.

— **Gépészek vizsgája.** A gőzgépezetők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi február hó 14-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz, Temesvár (Józsefváros, Hunyady-ut 17. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **F. hó 12-én** Marcoin Jenő kaszinó vendéglősnél nagy korhelyleves-estély.

Irodalom és művészet.

* **A délvidéki szini szövetkezet.** A délvidéki szini szövetkezetbe bevont városok kiküldöttéi hétfőn Szegeden értekezletet tartottak, a mely alkalommal a kerületet véglegesen megalakították s egyben a szinigazgató személyében is megállapodtak. Az értekezleten jelen voltak Pogány Károly Krassó-Szörény vármegye főispánja, mint a délmagyarországi szini kerület elnöke, Latinovits Pál Bács-Bodrogh vármegye főispánja, Mészáros Kálmán országos szin. e. igazgató, a nagybecskereki szinügyi választmány képviselőjében dr. Brájjer Lajos, Zombor városa részéről dr. Haucke Imre polgármester, dr. Gózsdu Elek kir. törvényszéki elnök és dr. Grüner Ede, a lugosi szinügyiármoló egyesület képviselőjében dr. Fränkl Nándor és Issekutz Aurél vármegyei főjegyző, dr. Jeszenszky Géza, mint Nagy-Szent-Miklós kiküldötté. Az értekezleten elhatározták, hogy a délvidéki szini szövetkezet teli állomási lesznek: Zombor, Nagybecskerek, Lugos, nyári állomási pedig: Nagy-Szent-Miklós, Nagykikinda, Versez és Harkulesfürdő. A következő két évre a jelenleg Győrött működő Balla Kálmán szinigazgatóval szerződött a kerület.

* **Dankó Pista dalai.** A nagybeteg kitűnő népdalköltő, hogy betegsége alatt felmerülő költségeit fedezhesse, 50 dalát összeválogatta és február hó folyamán egy kötetben kiadja. A kötet ára 4 korona lesz s a megrendelések Nádor Kálmán zeneműkiadóhoz, IV., Károly-körút 8. sz. alá küldendők.

* **A magyar királyság második századával** foglalkozik főképen Acsády, „A Magyar Birodalom Története” című munkájának épen most megjelent 7-ik és 8-ik füzetében. Drámai élénkséggel rajzolja a Bizánccal folytatott nagy küzdelmeket és finom kritikával mutatja meg ezeknek a harcoknak a fiatal magyar állam fejlődésére ható következményeit. Nem jelent meg eddig történeti munka, mely III. Béla és Imre királyok jelentőségét, uralkodói működését olyan éles világításba helyezte volna, mint Acsádyé. Az új kulturtörténeti adatok egész halmazával mutatja meg, hogy mint hagyja el Magyarország uralkodásuk alatt a régi ösvényt és lép arra az útra, amelyen a szó szoros értelmében nyugati és modern állammá fejlődött. Bélának, az apának uralkodása érdekesebb, ám Imrénak, nagy tehetségű fiának kormányzása tanulságosabb. Csupa nemes törekvés, csupa szeretet és bizalom az egész ember, de mindig csak hálátlanságot, szeretetlenséget kell tapasztalnia. A katolikus egyházhoz való ragaszkodását, mely vallásosságát azzal jutalmazza a pápa, hogy a Balkán országokban egyenesen magyar-ellenes politikát folytat, a magyar főpapok pedig elégedetlenségét színek ellene. Nagy tehetségét, erélyét, okosságát bizonyítja, hogy a külső és belső ellenségekkel szemben is mindvégig megvédte a maga és a magyar államiség tekintélyét és hogy az ország diadalmasan került ki a hosszú tusákból. Mikor Imre örök álomra hunyta le szemét, a magyar király nemesak Magyarország, Horvát- és Dalmátország, hanem Róma, Rácország, Halics és Bolgárország királyának címét viselte. E címekben nyert kifejezést az a tény, hogy a forrongásban lévő Balkán-félszigeten állandóan meggyökerezett a magyar állam, és hogy az Adriától a Feketetengerig az ő befolyása lett irányadó. A keretek, melyek előttünk kibontakoztak, valóban egy nagy magyar birodalom keretei. Szeretettel, mélységes tudással rajzolja Acsády ezt a hatalmas fejlődést. Folyton rámutat arra is, hogy a királyság második száza-

dában nemcsak hatáiraiban, de belől a közszellemben és közszervezetben is lényeges változások mentek át a fiatal Magyarországra. Atment nem csak külső szokásaiban, hadviselése módjában, hanem eszéjárásában, érzéseiben és gondolkodásában is. Magyar maradt a nemzet, de európai magyar. Ezek a közlélek és közszervezet átalakítására vonatkozó fejtegetések a magyar kulturhistoriának leg-szebb lapjai közé tartoznak. Nemesak tartalmuknál, a stílus melegségénél és szépségénél fogva, hanem érdekességükönél fogva is úgy hatnak az olvasóra, mint valamely lendületesen, költőfantáziával megírt kulturhistoriái regény legvonzóbb fejezetei.

* A francia forradalmat megelőző nagy szellemi mozgalom hazánkba oly erősen csapott át, mint a reformáció óta egyetlen nyugati eszme sem. II. József, a kalapos király, a felvilágosult uralkodó lelkében ott zibongtak Voltaire és Rousseau eszméi és történelmünkben nincs érdekesebb kor az övéénél. Salamon Ferencz, Erdősi Sylvester Janosról írva, érdekesen bizonyítja, hogy a történelemben legérdekesebbek az atmeneti korok, a mikor még egyik felfogás sem jegezesült ki, mindegyik bátoriatlan és fejletlen. Ilyen volt a II. József kora. A régi intézmények bomlását élesen látta ő is, a nemzet jobbjai is. Azért ez intézmények még nem vesztették el hatásukat, szerintök élet a császár és az állam. Az új eszmék már átszálltak Magyarországra fölött; lelkükbe fogadták a császár és a nemzet jobbjai, de még nem lehetett szerintük élni. A belső és a külső élet külön törvények után igazodott és az egyik megakasztotta a másikat. Ennek az érdekes kornak művészi rajzát találni a Nagy Képes Világtörténet X. kötetében Marczali Henrik tollából. E kötetet tömördek szebbnél szebb illusztráció díszíti, köztük sok színes is. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 11-én.
— Távirati indóztatás. —

Budapest, február 11.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott. Az ülés elején a tegnapi jegyzőkönyv hitelesítésénél heves hárszabályvita tört ki amiatt, hogy a tegnapi ülés végén elnöklő Dániel Gábor a miniszterelnöknek az ülések meghosszabbítására vonatkozó indítványa tárgyalásakor nem konstataálta a Ház határozatképességét.

Kubik Béla, Lengyel Zoltán, Rakovszky István tiltakoznak Dániel elnök tegnapi eljárása ellen.

Beöthy Akos indítványozza, hogy a miniszterelnök javaslatát az ülések meghosszabbításáról tüzzék ki holnapra újból a napirendre.

Dániel Gábor kijelenti, hogy korrektül járt el s hasonló értelemben szólal fel Gajári Géza is, védve az elnökséget.

Széll Kálmán miniszterelnök kéri az ellenzékét, hogy ily előrángatott incidensekkel ne akassza meg a tárgyalást és térjenek napirendre.

Miután Apponyi Albert gróf hangsúlyozza az elnökség pártatlanságát, a függetlenségük kérésére zárt ülést rendel.

A zárt ülésen Benedek János és Beöthy Akos ismételtlen tiltakoznak Dániel Gábor eljárása ellen.

Széll Kálmán miniszterelnök kéri a Házat, térjenek napirendre a dolog fölött, miután senki sem akarta a hárszabályokat megsérteni.

Miután a többség a miniszterelnök felszólalása értelmében határoz, az elnök újból nyílt ülést rendel, a melyen interpellációkat tárgyalnak.

Frígyes főherceg Győrött.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ ered. távirata.) Győről jelentik, hogy Frígyes főherceg hétfőn Pozsonyból Győrbe jött, ahol nagy katonai szemlést tartott. A tiszti kaszinóban diszebed volt a főherceg tiszteletére, aki este visszautazott Pozsonyba.

A szerb királyi pár krusedóli látogatása

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Zimonyból táviratozzák: Sándor szerb király és Draga királynő ma reggel külön magyar udvari vonaton Zimonyba érkeztek nagy kísérettel. A királyi párt a pályaudvaron gróf Khuen-Héderváry horvát bán fogadta és franciál üdvözölte a királyi párt, a mire Sándor király néhány szíves szóval válaszolt. A szerb királyi pár fogadására kirendelték a 64-ik gyalogezred diszszázadát a zenekarral, mely a királyi párt érkezésekor a szerb himnusszal üdvözölte. A királyi pár a fogadás után továbbutazott Karlócára s onnan Krusedóiba.

Győrffy Gyula lemondása.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ ered. táv.) A képviselőház mai ülésén Apponyi Albert gróf elnök bejelentette, hogy Győrffy Gyula, a csikszentmártoni kerület képviselője, lemondott mandátumáról.

Háborus hírek a Balkánról.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, az ottani lapok előkészületeket tesznek arra, hogy a jövő hónapban harszteri tudósítokat küldenek a Balkánra. A londoni lapok általában igen háborus híreket közölnek s így azt írják, hogy a bolgár kormány az idén 18.000 ujonc helyett 36.000 ujonc megszavazását kéri a szobranjéttől.

A háborus híreket Szentpétervárról érkező értesítések is megerősítik, amennyiben onnan Bécsbe azt jelentik, hogy az összes orosz tartalékos tisztek parancsot kaptak, hogy a jövő hónapban be kell vonulniok.

Zavargó sztrájkolók.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Barcelonából jelentik, az ott sztrájkoló munkások állandóan zavarognak és tegnap is többször összetűztek a rendőrséggel. Összetűzés közben több rendőr és sztrájkoló megsebesült. Számos sztrájkolót letartóztattak.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903 február 11.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilos	50 kilogr. ára		kilos	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	70	7.95	8.—	80	8.20	8.35
Pestvidéki új	70	7.85	7.95	80	8.15	8.30
Bánsági új	70	7.75	7.85	80	0.—	0.—
Bácskai új	70	7.80	8.05	80	0.—	0.—
Ross új elsőrendű			70—72		6.50	6.70
„ másodrendű			—		6.40	6.50
Árpa „ takarmány			60—67		5.80	6.—
„ „ égetni való			82—84		5.60	5.70
„ „ sörfőzésre való			64—66		0.—	0.—
Zab „			39—46		6.15	6.25
Tengeri ó „ bánsági			—		6.40	6.60
„ „ másaméri			—		0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, február 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak szilárdak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.59—7.60
Buza júliusra	7.64—7.65
Rozs áprilisra	6.62—6.63
Tengeri (májusra)	6.10—6.11
Tengeri (júliusra)	6.18—6.20
Zab (áprilisra)	6.05—6.06

Közgazdaság.

Közgyűlések.

- Február 15. A „Beresztóci hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja“ közgyűlése.
- Február 15. A „Torontáli hév. alkalmozottainak takarékos elölvezési egylete, mint szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 15. A „Beodra-karlovai takarékos és előleg-szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 15. A „Beodra-karlovai önszegélyező szövetkezet“ közgyűlése.
- Február 16. A „Tamisac szabályozó- és belvízvezető-társulat“ közgyűlése.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Műsor

Mojsze Milán és Konstantinóvits Vászazenekarának f. hó 12-iki hangversenyére a Marcoin éttermében.

1. Barna Izsó „Casanova“ induló.
2. Magyar népdalok.
3. Strauss J.: Egyveleg „Böregér“ operettből.
4. Berger.: „A moureuse“ valse.
5. „Lavotta első szereleme.“ Éji zene „Ocskay brigadéros“-ból, hegedű-szólo.
6. „Ladi-ladi-haj“, magyar népdal.
7. Hervé: Egyveleg „Nebántsvirág“ operettből.
8. Huszka Jenő: Bob herceg belépője.
9. Káldi: Kuruc dalok.
10. Waldteufel: „Művészek álma“, keringő.
11. Magyar népdalok.
12. Fejér Jenő: „Edes édes álom“, „Katalin“ operettből.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra: Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p. Panesováról: délután 5 óra 55 p. Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p. Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra: Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p. Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p. Panesováról: reggel 7 óra 23 p. Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról: Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 59 p. Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 29 p. Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p. Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról: Temesvár, Versecz, Antalálva—Panesoava és Alibunára: reggel 3 óra 33 p. Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p. Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Egy lakás

3 utcai, 1 udvari szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekkel.

Egy lakás 3 utcai szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekkel.

Egy udvari lakás 3 szoba, zárt folyosó, előszoba és mellékhelyiségekkel.

Egy 2 szobás lakás konyhával és a szükségesekkel.

Kiadók május hó 1-ére. Gizellarakpart 462. szám.

Továbbá:

egy 4 szobás udvari lakás minden szükséges mellékhelyiséggel kiadó május hó 1-ére. Melencei utca 445.

Bővebbet

Benkovich Mihály

96-65

gyógyszerésznél

MEGHÍVÓ.

A magyar-íttebeli községi hitelszövetkezet által M.-Ittebén a szövetkezet helységében 1903. évi február hó 18-án délután 2 órakor tartandó

rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal az 1902. évi zárszámadások tárgyában.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása s a tiszta nyereség felosztása iránt a felügyelő-bizottság idevonatkozó jelentésével kapcsolatban.
3. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. Határozathozatal az alapszabályok módosítása tárgyában.
5. Tisztújítás.
6. Esetleges indítványok tárgyalása s a feletti határozathozatal.

M.-Ittebén, 1903. évi február hó 8-án.

130-11

Igazgatóság.

Magyar-Ittebei községi hitelszövetkezet.

Mérleg-számla.

Vagyon.				Teher.			
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Pénztár-számla	141	34	1	Üzletrész-számla	36967	16
2	Váltó-számla	44927	48	2	Átmeneti kamat-számla	914	10
3	Kötvény-számla	1848	—	3	Tartalékalap-számla	6122	15
4	Leltár-számla	288	40	4	Betét-számla	2415	94
5	Visszafizetett üzletrész-számla	3083	60	5	Vegyes költség-számla	1750	—
					Tiszta nyereség	2119	47
		50288	82			50288	82

Veszteség.				Veszteség- és nyereség-számla.				Nyereség	
		kor.	fill.			kor.	kor.		
1	Kezelési költség-számla	681	64	1	Kamat-számla	3797	69		
2	Adó-számla	459	11	2	Átírási díj-számla	91	40		
3	Osztalék-számla	548	27						
4	Betéti kamat-számla	80	60						
	Tiszta nyereség	2119	47						
		3889	09			3889	09		

Kelt Magyar-Ittebén, 1903. január hó 21-én.

Buka Imre,
pénztárnok.

Zsivkov Teofan.

Zsiros István.

Simon János.

Kleer János.

Jámbor Mihály.

Dávid József.

könyvelő.

A könyvekkel egybeazonosítva, egyezőknek találtuk.

Magyar-Ittebén, 1903. február hó 8-án.

Deák Imre,
felügy.-biz. tag.

id. Petes Sándor,
felügy.-biz. tag.

Fésüs Imre,
felügy.-biz. tag.

(136a—1.1)

Kiadó- lakás.

Az Écskai-utca 10. szám alatti ház, mely 4 szobából áll, zárt folyosóból, pincével és a szükséges mellékhelyiségekkel el van látva, szép parkirozott udvara van, azonnal, vagy május 1-ére kiadó.

Bővebbet Csusner Lajosnál.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy szer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

13—x.12

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Nagybeeskereken alakult

Közgazdasági Bank mint r. t.

működését f. évi február hó 3. napján a Kinizsy-utcában levő Réber-féle házban, az izraelita templommal szemben, megkezdte.

Intézetünk a banküzlet minden ágával foglalkozik. Különösen elfogad takarékbetéteket 4½%-ra, előnyös visszafizetési feltételek mellett; folyó-it váltókat a lehető legolcsóbb kamatláb mellett, jutányosan kamatoztatja folyószámlára elhelyezett összegeket, főleg azonban hitelt nyújt ingatlanokra egyszerű, valamint törlesztéses jelzálogkölcson formájában. Ez utóbbi t. i. a törlesztéses (amortizacionális) jelzálogkölcson tekintetében elvállalunk már létező kölcsönök kedvezőbb feltételek mellett való konvertálását és új kölcsönök létesítését. A törlesztéses jelzálog-kölcsönök a legolcsóbb kamatláb mellett 10—50 évre engedélyeztetnek. Egy szóval minden tekintetben azon leszünk, hogy a hiteligenyeket, bármily formában jelentkezzenek is, olcsón és gyorsan kielégítsük. A hozzánk forduló feleknek szakkérdésekben készséggel ingyenes felvilágosítást nyújtunk.

Hivatalos órák d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6 óráig. A bírálat (cenzura) naponként, vasár- és ünnepnap kivételével, 10 órakor fog megejtetni.

A Közgazdasági Bank mint r. t. igazgatósága.

125—3.3